

Załącznik nr 5
Do Strategii Rozwiązywania
Problemów Społecznych
Gminy Radków na lata 2005-2015

PROGRAM ROZWOJU EDUKACJI, KULTURY I SPORTU NA TERENIE GMINY RADKÓW

Na lata 2005-2015

Opracowanie: Anna Hajłasz, insp. ds. polityki społecznej i ochrony zdrowia

W oparciu o materiały przygotowane przez:

- Dyrektorów placówek oświatowych, GCK i OSiR.

Radków, styczeń 2005

Wprowadzenie	3
1. Krótka charakterystyka obszarów społecznych objętych projektem	4
1.A. Edukacja	4
1.B. Kultura	5
1.C. Sport	6
2. Diagnoza sytuacji edukacji, kultury i sportu na terenie gminy Radków	8
2.A. System edukacji	8
2.B Kultura	10
2.C Sport	16
3. Analiza SWOT	17
3.A Analiza SWOT edukacji na terenie gminy	18
3.B Analiza SWOT kultury na terenie gminy	19
3.C Analiza SWOT sportu na terenie gminy	22
4. Charakterystyka problemów w poszczególnych obszarach	25
4.1. Problemy w edukacji	25
A) Kształcenie	25
B) Opieka	26
C) Wychowanie	26
D) Zarządzanie	27
E) Baza	27
E) Współpraca ze środowiskiem	28
4.2. Problemy w kulturze	28
4.3 Problemy z sporcie	29
5. Misja i wizja rozwoju edukacji, kultury i sportu	30
6. Cele strategiczne i szczegółowe	31
6.1 Cele w dziedzinie edukacji	31
6.2 Cele w dziedzinie kultury	32
6.3 Cele w dziedzinie sportu	33
7. Zestawienie zadań do realizacji w zakresie edukacji, kultury i sportu	34
7.1 Zadania w sferze oświaty	34
7.2 Zadania w sferze kultury	36
7.3 Zadania w sferze sportu	40
8. Zarządzanie realizacją programu	41
Podsumowanie	43

„Takie będą Rzeczypospolite, jakie ich młodzieży chowanie”.

Jan Zamoyski

Wprowadzenie

Przystępując do opracowania programu rozwoju oświaty, kultury i sportu na terenie gminy Radków kierowano się poczuciem dobra wspólnego, jakie jest generalnie rozwój gminy i polepszenie życia jej mieszkańców. Podstawowym dla podjęcia analizy było przekonanie, że trzy obszary życia społecznego, jakimi są: oświata, kultura i sport, jak również rozwój społeczno – gospodarczy są współzależne. Przekonanie to nakazało uznanie owych zagadnień jako procesów złożonych i wielokierunkowych.

Myślenie strategiczne, analityczne i planistyczne – programowe - charakteryzuje się następującymi cechami: innowacyjnością, systematycznością oraz praktycznością. Jest w nim również miejsce na nowatorskie rozwiązania. Myślenie strategiczne opiera się na podstawowych relacjach między zjawiskami, jest odejściem od uproszczonych schematów myślowych. W planowaniu strategicznym wyróżnić można dwie fazy:

- planowanie strategiczne, które obejmuje działania poznawcze: ustalanie celów, formułowanie dokumentu
- wdrażanie programu – obejmuje działania wynikające z planowania strategicznego, administrowanie, kontrolę.

Przedmiotem niniejszego opracowania jest planowanie, programowanie rozwoju odnoszące się do edukacji, kultury i sportu.

Jako punkt wyjścia przyjmuje się zdiagnozowanie określonego aspektu funkcjonowania społecznego, jakim jest edukacja, kultura i oświata. Kolejne etapy to nakreślenie obszarów zainteresowania programu, przeprowadzenie analizy SWOT formułując szanse i zagrożenia, scharakteryzowanie problemów, wyznaczenie misji uzasadniającej jej istnienie na różnych poziomach życia społecznego. Następnie zostają określone cele strategiczne w poszczególnych obszarach, będących podstawą do nakreślenia kierunków działań, a nim bezpośrednio idących zadań. Końcowym etapem jest określenie sposobu zarządzania i monitoringu programu.

1. Krótka charakterystyka obszarów społecznych objętych projektem

1.A. Edukacja

Mając na uwadze fakt, iż przełom cywilizacyjny, jakiego doświadczamy, spowodowany jest rosnącą rolą nauki i edukacji, można stwierdzić, iż podstawowym zasobem epoki postindustrialnej, epoki społeczeństwa uczącego się, jest wiedza. Jako podstawa rozwoju przyczynia się do sukcesu jednostek, organizacji i instytucji, jest na usługach służby publicznej, przejawia się w działalności na rzecz dobra wspólnego, w działalności obywatelskiej, w działaniach na rzecz ochrony środowiska itp. Świadomość tak wielkiego znaczenia gospodarki opartej na wiedzy łączy się z oczekiwaniami pod adresem polityki o światowej państwa, samorządów regionalnych, organizacji pozarządowych, oczekiwaniami dotyczącymi edukacji: różnicowania ofert i form kształcenia, jego jakości i adekwatności do potrzeb rynku pracy, aspiracji i potrzeb edukacyjnych jednostek.

Podnoszenie jakości kształcenia na wszystkich poziomach, sprzyjając wyrównywaniu szans, zwiększa jednostkową mobilność, indywidualną zaradność i przedsiębiorczość. Założenia reformy i efekty, jakie za sobą niesie, odpowiadają na wyzwania cywilizacyjne i wyzwania o charakterze bardziej lokalnym. Jej realizacja wymaga wzajemnego porozumiewania się różnych stron i podmiotów życia społeczno -gospodarczego, partnerstwa edukacyjnego na szczeblu regionu i lokalnym. W raporcie Międzynarodowej Komisji UNESCO do spraw Edukacji dla XXI wieku podkreśla się, iż wobec rozlicznych wyzwań współczesności edukacja jawi się jako szansa na drodze realizacji ideałów pokoju, wolności i sprawiedliwości społecznej, odgrywając doniosłą rolę w stałym rozwoju jednostek i społeczeństw. Jej właściwy wymiar i sens zawiera się w hasłach: uczyć się , aby wiedzieć, uczyć się, aby działać, uczyć się, aby żyć wspólnie z innymi i uczyć się, aby być (Delors, 1998). Takie rozumienie oświaty sprzyja myśleniu strategicznemu, leżącemu u podstaw stanowienia strategii rozwoju oświaty na różnych poziomach, stanowiąc o jej swoistości i znaczeniu dla rozwoju regionalnego.

1.B. Kultura

Kultura to całokształt materialnego i duchowego dorobku ludzkości, gromadzony, utrwalany i wzbogacany w ciągu jej dziejów, przekazywany z pokolenia na pokolenie. W skład tak pojętej kultury wchodzi nie tylko dobra materialne i instytucje społeczne, ale także zasady współżycia społecznego, sposoby postępowania, wzory, kryteria ocen estetycznych i molarnych przyjęte w danej zbiorowości i wyznające obowiązujące zachowania (Leksykon PWN).

Kulturę definiować można na różne sposoby. Jednym z najszerszej znanych, akceptowanych i stosowanych jest rozróżnienie znakomitej polskiej badaczki, prof. Antoniny Kłoskowskiej, która podzieliła kulturę na kulturę bytu, kulturę społeczną i kulturę symboliczną. W szerokim rozumieniu słowo „kultura” obejmuje sztukę, religię, politykę, gospodarkę, komunikację (kultura symboliczna, kultura społeczna, kultura bytu). W wąskim rozumieniu kultura to system czynności i wytworów, których podstawową cechą jest obecność znaków posiadających społeczną wartość i akceptację (kultura symboliczna: religia, nauka, sztuka, zabawa/rozrywka). Kultura to także, w rozumieniu historycznym, dziedzictwo narodowe – wytwory i czynności danego narodu, należące do kategorii kultury symbolicznej, mające wyjątkową powszechną wartość szczególnie dla danego narodu – dającą poczucie identyfikacji oraz budującą więzi. Kultura warunkuje rozwój społeczny i gospodarczy, kształtuje postawy obywateli i formy instytucjonalne państw. Nie jest więc tylko elementem systemu, ani tym bardziej dziedziną życia społecznego, ale podstawą do wszelkich zmian instytucjonalno - ekonomicznych społeczeństw. Być może właśnie dlatego art. 6.1. Konstytucji stanowi: „Rzeczpospolita Polska stwarza warunki upowszechniania i równego dostępu do dóbr kultury, będącej źródłem tożsamości narodu polskiego, jego trwania i rozwoju”. Spojrzenie na kulturę obejmuje różnorakie punkty odniesienia. Z punktu widzenia tożsamości, dziedzictwa i tradycji ważny jest narodowy punkt odniesienia, aczkolwiek pamiętać też trzeba o szerszych kręgach, jakie na przykład w naszym przypadku tworzy europejski system odniesienia.

Współcześnie kultura jest jednym z podstawowych czynników rozwoju regionu w odniesieniu do kapitału intelektualnego, wyrównywania szans, rozwoju ekonomicznego (w tym szczególnie zwiększenia atrakcyjności jednostek terytorialnych dla wspólnoty terytorialnej oraz inwestorów i turystów). Kultura jako podstawowy czynnik rozwoju społecznego:

- kreuje potencjał intelektualny regionów, budując kapitał ludzki,
- tworzy, poprzez popularyzację różnorodności kulturowej, społeczeństwo świadome i kierujące się normami etycznymi, otwarte.

- przeciwdziała patologiom społecznym,
- jest spoiwem integracji społecznej,
- jest treścią tożsamości narodowej,
- pielęgnuje więzi lokalne,
- jest bazą nawiązywania współpracy i komunikacji międzyludzkiej,
- realizuje założenia polityki równouprawnienia płci, równości rasowej i solidarności społecznej,
- pomaga przywracać osoby upośledzone i inwalidów do życia społecznego i zawodowego (np. terapie przez kulturę, zmiana mentalności i pokonywanie uprzedzeń),
- zmniejsza dysproporcje rozwoju osobowego obywateli,
- stanowi jedną z form i wymiarów awansu społecznego.

1.C. Sport

Definicji, czy pojęć kultury fizycznej i sportu jest wiele, nie mniej jednak są dwie, które wydają się zasługiwać na szczególną uwagę. Kultura fizyczna to część składowa kultury społeczeństwa, która obejmuje związane z dbałością o zdrowie, budowę i postawę ciała, rozwój fizyczny każdego człowieka, kształtowanie oraz doskonalenie jego uzdolnień ruchowych, sprawności i wydolności fizycznej, jak również systemu zachowań oraz potrzeb indywidualnych i społecznych. Kulturę fizyczną tworzą: wychowanie fizyczne, sport, rekreacja fizyczna, rehabilitacja ruchowa oraz turystyka.

Jedną z zasługujących na uwagę określeń sportu jest definicja mówiąca, że sport to - świadoma i dobrowolna działalność lub aktywność ruchowa człowieka mająca na celu podnoszenie sprawności fizycznej i jej manifestowanie, uprawiana systematycznie według określonych reguł, w której występuje pierwiastek współzawodnictwa i dążenia do osiągnięcia jak najlepszych wyników, rozwijana w otoczeniu publicznym, dostarczająca nie tylko zawodnikom, ale także otoczeniu publicznemu określonych emocji i przeżyć, w tym masowej rozrywki, będącej ważnym elementem kulturowo - cywilizacyjnym.

Kultura fizyczna i sport stanowią w dzisiejszym społeczeństwie zasadniczą sferę kultury życia każdego człowieka. Wychowanie w kulturze fizycznej i sporcie powinno być jedną z podstawowych dziedzin wychowania człowieka do życia w społeczeństwie. Aktywność ruchowa powinna obejmować całe życie człowieka - od urodzenia, do ustania możliwości aktywności ruchowej. Dzięki niej osiąga się dobry stan zdrowia (fizycznego i psychicznego) i samopoczucia, realizuje wiele osobistych potrzeb oraz zamiłowań, utrzymuje się dobrą sprawność psychofizyczną (odnowa i zabezpieczenie sił i zdrowia

W rozwiniętych społeczeństwach sport stał się dobrem powszechnym, dostępnym w różnych formach - stosownie do możliwości i zainteresowań świadomego tego dobrodziejstwa obywatela. Czynnikiem kształtowania zdrowia i osobowości, rozwijania nawyków i prozdrowotnych postaw - a także wartościowej formy spędzania wolnego czasu. Są to równocześnie istotne składowe systemów edukacyjnych.

Sport związany z naturą człowieka i stanowi ważną potrzebę w wymiarze ilościowym, jak również jakościowym. Człowiek nie jest bytem zamkniętym, bowiem jego aktywność wpisana jest w jego naturę. W tym znaczeniu sport jest z jednej strony doskonałym sposobem wyładowania nadmiaru energii witalnej, którą przejawia młodzież, z drugiej strony jest niezbędnym warunkiem zachowania zdrowia i odpowiedniej kultury fizyczno - biologicznej. Nikt nie powinien zaniedbywać różnych form sportu, takich jak codzienna gimnastyka poranna, gdyż jest to konieczne dla dobrego samopoczucia. Obok właściwej diety, higieny, pracy, odpoczynku - wysiłek fizyczny należy do podstawowych kanonów zdrowotności człowieka. Każdy rodzaj sportu spełnia funkcję zdrowotną, choć nie w równym zakresie.

Wychowanie fizyczne stwarza pozytywne warunki rozwoju życia społecznego i zwraca uwagę na znaczenie środowiska przyrodniczego oraz społecznego. Sport wymaga od uczestników pewnego współdziałania, wspólne ćwiczenia zbliżają ludzi do siebie, uczą współpracy w grupie oraz rodzą cenne dla każdego przyjaźnie. Kultura fizyczna i sport uczy każdego człowieka wzajemnego poszanowania siebie nawzajem, koniecznej pomocy drugiemu człowiekowi, przez co rywalizacja sportowa staje się bezsprzecznie znakomitą przesłanką rozwoju charakteru osoby ludzkiej, poprzez szacunek dla przeciwnika oraz wyrabianie zasady uczciwości w sporcie - postawy fair play

Sport spełnia istotną funkcję w zakresie kultury masowej. Dostarcza każdemu człowiekowi nie tylko przyjemności widowiskowej, lecz także określonych emocji, wrażeń oraz rozrywki. Zaspokaja potrzebę dużej części społeczeństwa patrzenia na rywalizację sportową, stąd też trofea sportowe stają się własnością nie tylko tych, co zwyciężyli, lecz także stają się własnością klubu sportowego i całego narodu. Przez to sport przyczynia się do budzenia w ludziach patriotyzmu.

2. Diagnoza sytuacji edukacji, kultury i sportu na terenie gminy Radków

2.A. System edukacji

Na terenie gminy aktualnie funkcjonują następujące placówki oświatowe i wychowawcze:

1. Zespół Szkolno - Przedszkolny w Wambierzycach,
2. Zespół Szkolno – Przedszkolny w Ścinawce Dolnej
3. Zespół Szkół w Ścinawce Średniej
4. Publiczna Szkoła Podstawowa w Radkowie
5. Gimnazjum w Radkowie
6. Gminne Przedszkole publiczne z grupą żłobkową w Radkowie

Według stanu z początku 2004 roku w placówkach oświatowych zatrudnionych jest 115 nauczycieli, w tym nauczycieli dyplomowanych 3, mianowanych 78, kontraktowych 25 i 9 stażystów.

Ogółem w przedszkolach (169/12), szkołach podstawowych (691/37) i gimnazjach (432/21) uczy się 1292 uczniów w 70 oddziałach.

Strukturę uczniów w poszczególnych klasach przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie	SP							Gimnazja				P	Ogółem
	I	II	III	IV	V	VI	Og.	I	II	III	Og.		
A- uczniowie	108	96	93	135	123	136	691	147	143	142	432	169	1292
B- oddziały	6	6	6	7	6	6	37	7	7	7	21	12	70
A/B	18	16	15,5	19,3	20,5	22,7	18,7	21	20,4	20,3	20,6	14	18,5

Na jednego nauczyciela zatrudnionego w oświacie przypada więc średnio: 11,2 osoby.

Badanie audytowe przeprowadzone w oparciu o dane z Banku Danych Regionalnych GUS w zakresie edukacji dostarczyło następujących informacji.

Wsk. nr - 121 - Liczba miejsc w przedszkolach na 1000 ludności. Na ogólną liczbę ludności wynoszącą 10056 osób, przypada 227 miejsc. Wskaźnik osiąga wartość 22,57, a w porównywanych gminach 17,84 miejsc na 1000 osób.

Wsk. nr - 122 - Liczba dzieci w przedszkolach na 1000 ludności. Na ogólną liczbę ludności wynoszącą 10056 osób z przedszkoli korzysta 198 dzieci. Wskaźnik osiąga wartość 19,69, a w porównywanych gminach 16,68 dzieci na 1000 osób.

Wsk. nr - 124 - Liczba dzieci w przedszkolach na 100 dzieci w wieku 3-6. Na ogólną liczbę dzieci w wieku 3-6 lat wynoszącą 438, z przedszkoli korzysta 198 dzieci. Wskaźnik osiąga wartość 45,21, a w porównywanych gminach 36,76 miejsc na 100 dzieci.

Wsk. nr - 125 - Liczba dzieci w przedszkolach na 1 nauczyciela. Na ogólną liczbę nauczycieli wynoszącą 16 osób, przypada 198 dzieci. Wskaźnik osiąga wartość 12,38, a w porównywanych gminach 15 dzieci na jednego nauczyciela.

Wsk. nr - 126 - Uczniowie szkół podstawowych na 1000 ludności. Na ogólną liczbę ludności wynoszącą 10056 osób, przypada 780 uczniów. Wskaźnik osiąga wartość 77,57, a w porównywanych gminach 86,79 uczniów na 1000 osób.

Wsk. nr - 128 - Liczba uczniów na nauczyciela w szkołach podstawowych. Na ogólną liczbę nauczycieli wynoszącą 66,27 osób, przypada 780 uczniów. Wskaźnik osiąga wartość 11,77, a w porównywanych gminach 13,79 uczniów na jednego nauczyciela.

Wsk. nr - 129 - Uczniowie gimnazjum na 1000 ludności. Na ogólną liczbę ludności wynoszącą 10056 osób, przypada 471 uczniów. Wskaźnik osiąga wartość 46,84, a w porównywanych gminach 47,61 uczniów na 1000 osób.

Wsk. nr - 130 - Liczba uczniów na nauczyciela w gimnazjach. Na ogólną liczbę nauczycieli wynoszącą 30,17 osób, przypada 471 uczniów. Wskaźnik osiąga wartość 15,61, a w porównywanych gminach 15,56 uczniów na jednego nauczyciela.

Niepokojące informacje odnośnie przyszłej liczby dzieci uczęszczających do szkoły płyną ze Spisu Powszechnego Ludności. Według danych w nim zawartych w kolejnych latach do klasy „1” (7 lat) uczęszczać będzie od roku szkolnego 2004/2005: 117, 85, 102, 92, 88, 72 uczniów w roku 2009/2010.

2.B Kultura

2.B.1 Dziedzictwo kulturowe

Na terenie gminy znajduje się wiele miejsc będących świadectwami świetności tej ziemi.

- Radków - przygraniczne miasteczko położone w dolinie Pośny, u podnóża Gór Stołowych. Jedno z najstarszych miast Ziemi Kłodzkiej, prawdopodobnie już w XI w. istniał tu gródek przy szlaku handlowym z Kłodzka do Bromowa (Czechy), wzmiankowany w kronice Kosmana pod nazwą Hradek. Prawa miejskie osada otrzymała za czasów Jana Luksemburczyka przed 1322r. zostały one uzupełnione w 1418r. przez Wacława IV czeskiego, dzięki czemu Radków stał się obok Kłodzka, Bystrzycy Kł. i Łądką Zdr. jednym z miast królewskich. W 1425r. husyci zdobyli i spalili miasto. Kolejne wojny, epidemie i pożary sprawiły, że miasto całkowicie podupadło. Ponowny rozkwit Radków zaczął przeżywać w XIX w., kiedy to stał się znaczącym ośrodkiem przemysłowym z sądem miejskim, szkołą katolicką, urzędem celnym, pocztą królewską, apteką, browarem, 6 gorzelniami, 2 młynami, cegielnią, kamieniołami i wieloma warsztatami rzemieślniczymi.

Duże ożywienie w rozwoju miasta wynikało z napływu turystów zdążających tędy na Szczelinię Wielką, a jego atrakcyjność wzrosła po zbudowaniu w latach 1867 - 70 Szosy Stulecia Zakrętów. Celem wycieczek po okolicy były: Wodospady Pośny, Ochota Magdalińska i Wambierzyce. Kiedy to w 1903r. doprowadzono linię kolejową ze Ścinawki Średniej, Radków był już znaną miejscowością letniskową. Renomy przysparzały także miejscowe kamieniołomy, zaliczane do największych w Niemczech, których piaskowcem wykładano wiele reprezentacyjnych gmachów w Europie.

W latach 70-tych wykonano obwodnicę starego miasta, zbudowano zalew na Cervenohorskim potoku, uporządkowano miasto, zaczęto rozwijać turystykę. Dzięki gospodarności gmin Radków i Szczytna - laureatek konkursu "Gmina 2000" powstało pierwsze w Polsce "Konsorcjum Turystyczna Szóstka" zrzeszające okoliczne miasta i gminy, dla których główną gałęzią gospodarki powoli staje się turystyka.

Warto zobaczyć:

Radków zachował średniowieczny układ urbanistyczny w obrębie starego miasta i pomimo wielokrotnych zniszczeń duży zespół zabytkowej zabudowy.

figura wotywna Matki Boskiej Szkapleżnej z 1680 r. - w obrębie rynku,
renesansowy ratusz z 1545r.

fragment kamiennych murów obronnych z pierwszej połowy XV w.

wczesnorenesansowy kościół parafialny św. Doroty wzniesiony w latach 1570-88 wielokrotnie przebudowywany. Wewnątrz bogate wyposażenie barokowe.

Neobarokowo-secesyjny kościół z lat 1905 św. Andrzeja Boboli.

- Wambierzyce - niewielka miejscowość (ok. 1000 mieszkańców), usytuowana malowniczo między trzema wzgórzami w dolinie rzeki Cedron u podnóża Gór Stołowych. W centrum króluje bazylika z ukoronowaną w 1980 r. figurką Matki Boskiej Wambierzyckiej Królowej Rodzin. Pierwotna tradycja ustna spisana w XVIII w. w formie barwnej opowieści, odsłania początki kultu maryjnego w Wambierzycach. W pierwszych latach XIII stulecia niewidomy Jan z Raszewa odzyskał wzrok, modląc się przed figurką Maryi z Dzieciątkiem, umieszczonej na potężnej lipie. Wieść o cudownym wydarzeniu rozeszła się szybko. Przed figurkę zaczęły napływać coraz większe grupy pielgrzymów. Dla ułatwienia praktyk religijnych u stóp lipy z figurką ufundowano kamienny ołtarz, kropielnicę i lichtarz (przechowywane obecnie w krużgankach bazyliki) a już wkrótce na miejscu uzdrowienia stanął mały kościół pod wezwaniem Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny.

Data przełomową w dziejach Wambierzyc jest rok 1677, kiedy to właścicielem osady został Daniel Paschazjusz von Osterberg, który postanowił stworzyć w swoich dobrach jakby miniaturę świętego miasta Jerozolimy. Do tego celu doskonale nadawały się Wambierzyce, słynne już z cudownych łask. W 1681r na okolicznych wzgórzach stanęło kilkanaście kaplic zmieniając wambierzycki ośrodek kultu maryjnego na maryjno-kalwaryjski.

W latach 1695-1711 wzniesiona została nowa świątynia, która w wyniku wadliwej konstrukcji już w 1715 r. została zburzona. Jeszcze w tym samym roku, nowy właściciel Wambierzyc hr. Franciszek von Götzen przystąpił do odbudowy kościoła. Budowla wzniesiona w latach 1715 - 20 przetrwała do czasów obecnych. Na początku naszego wieku w fasadzie zainstalowano oświetlenie elektryczne w postaci 1390 żarówek. W 1936 r. papież Pius XI podniósł godność świątyni do rangi bazyliki mniejszej. Od początku istnienia życie wsi toczyło się w cieniu uroczystości religijnych i pielgrzymek. Kult maryjny w Wambierzycach zapoczątkowali i podtrzymywali w ciągu następnych stuleci pątnicy, którzy przybywali z Czech, Moraw, Austrii i Górnego Śląska.

Wielka encyklopedia Herdera podaje, że rokrocznie przybywało do Wambierzyc około 200 tysięcy pielgrzymów. Od 1703 r. kiedy to konsystorz arcybiskupi w Pradze zatwierdził Kalwarię Wambierzycką urządzoną na wzór Miejsc Świętych, Wambierzyce często są nazywane "Jerozolimą Dolnośląską".

Warto zobaczyć:

Bazylika pod wezwaniem Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny, fasada utrzymana w stylu późnego renesansu, wyposażenie wnętrza barokowe, na szczególną uwagę zasługuje ołtarz główny i ambona.

Kalwaria należąca do największych i najcenniejszych w Europie, obejmująca 79 stacji pochodzących z czasów przebudowy w XVIII/XIX w. Figury w kaplicach i reszta wystroju z XIX / XX w.

Ruchoma szopka, największa na Ziemi Kłodzkiej, która mieści się w budynku przy ul. Objazdowej 6. Jej twórcą był miejscowy ślusarz L. Wittig, który w ciągu 28 lat do 1882r. wyrzeźbił ok. 800 figurek z drewna lipowego, z których ok. 300 poruszanych jest mechanizmem zegarowym.

Skansen (przedmiotów gospodarstwa domowego) oraz niewielkie ZOO

- Ratno Dolne – duża wieś łańcuchowa usytuowana wzdłuż Pośny. Jest starą średniowieczną osadą związaną z miejscowym zamkiem, a później majątkiem ziemskim. W XVII/XVIII w. Ratno Dolne było centrum rozległych dóbr obejmujących m.in. Wambierzyce. Ozdobą miejscowości jest malowniczo usytuowany zamek z 1506r. przebudowany w końcu XVII w. należący do okazalszych i cenniejszych na ziemi Kłodzkiej. Malownicza, rozczłonkowana bryła z narożną wieżą otoczona jest oranżerią, ogrodami tarasowymi oraz parkiem krajobrazowym z początku XIX w., w którym znajduje się duży staw. Obecnie jest w posiadaniu prywatnego właściciela.
- Ratno Górne – wieś łańcuchowa usytuowana wzdłuż rzeki Pośny. Powstała jako wieś rycerska we wczesnym średniowieczu. Jego dzieje ściśle wiążą się z Radkowem i Ratnem Górnym. We wsi sporo jest przydrożnych krzyży, figur i kapliczek związanych z drogami prowadzącymi do sanktuarium w Wambierzycach, w większości pochodzących z XIX w.
- Ścinawka (310 – 350 m.n.p.m.) największa wieś gminy Radków, położona w dolinie Ścinawki, podzielona administracyjnie na części Dolną, Średnią i Górną. Należy do bardzo starych osad, powstała jeszcze w okresie przedlokacyjnym, a pierwsza wzmianka o niej pochodzi z 1322 r. i dotyczy już istniejącej wsi. W jej dziejach brak większych wydarzeń, głównie były to klęski żywiołowe, jak ogromna powódź z 1829 r. Obecnie jest dużą wsią rolniczo przemysłową (tartak, odlewnia, cegielnia) z niewielkim węzłem kolejowo - drogowym.

Warto zobaczyć:

- Ścinawka Dolna
  - Kościół parafialny św. Jakuba Apostoła – neoromański z lat 1900 – 04,
  - Dwór renesansowy z ok. 1590 r. przebudowany częściowo na barokowy,
  - Zespół młyna z drugiej połowy XIX w.
  - Wiele kapliczek i figur przydrożnych z XVIII i XIX w.

- Ścinawka Średnia
  - Kościół parafialny św. Marii Magdaleny – gotycki z XIV w., gruntownie przebudowany na barokowy w latach 1738 – 39,
  - Kościół pomocniczy Bożego Ciała – pierwotny kościół wzmiankowany w 1417 r.
W połowie XVIII w. wzniesiono obecny barokowy ze znacznym wykorzystaniem murów starszego,
  - Dwór renesansowy z początku XVI w. przebudowany ok. 1730 r. Obecnie częściowo użytkowany powoli popada w ruinę.

- Ścinawka Górna
  - zespół dworski, jeden z lepiej zachowanych w regionie, którego najcenniejszą część stanowi renesansowy dwór z 1590 r. Prawdziwą perłą obiektu jest bogaty wystrój malarski wykonany w 1738 r. przez wybitnego śląskiego malarza barokowego Franza Hoffmana. Stworzył on tu wspaniałą polichromię iluzjonistyczną pokrywającą sklepienie i ściany,
  - Obok dworu z XVIII w. mieści się oficyna mieszkaniowa i renesansowo - barokowy spichlerz z początku XVII w. przebudowany w XVIII i XIX w.

- Karlów (720 – 780 m.n.p.m.) wieś położona w centrum Gór Stołowych, u stóp Szczelińca Wielkiego. Swoją początek osada wiąże z powołaniem tu, z inicjatywy Karola VI w 1730 r. leśnictwa, któremu nadano miano Carlsberg. Już w XIX w. Karlów stał się znaczącym ośrodkiem turystycznym dzięki inicjatywie Franciszka Pabla, który przystosował Szczeliniec do zwiedzania. W uznaniu jego zasług w 1813 r. mianowano go królewskim przewodnikiem – jest to pierwszy znany tego typu akt w Europie. Po zbudowaniu drogi z Radkowa do Kudowy, Karlów stał się centrum ruchu turystycznego w rejonie Gór Stołowych. Jako jedyne w Polsce góry o charakterze płytowym, w skutek swego

unikatowego krajobrazu są jednym z najatrakcyjniejszych regionów kraju. Fantastyczne formy skalne o kształtach grzybów, baszt, maczug, postaci ludzkich i zwierzęcych tworzących swoistą krainę baśni i legend, zostały objęte szczególną ochroną poprzez utworzenie w 1993 r. Parku Narodowego Gór Stołowych.

- Pasterka (680 – 715 m.n.p.m.) mała wioska usytuowana w centrum Gór Stołowych, u podnóża Szczelińca Wielkiego. Powstała w XV w. w wyniku kolonizacji czeskiej tego obszaru.

W połowie XIX w. był tu urząd celny i kilka warsztatów rzemieślniczych nastawionych na obsługę dość ożywionej turystyki.

Warto zobaczyć:

kościół św. Jana Chrzciciela z 1789 r. z barokowym wyposażeniem wnętrza, na skałach przy drodze do Karłowa występuje endemit w skali krajowej – wątrobowiec (*Plectocolea subelliptea*).

- Tłumaczów (340 – 400 m.n.p.m.) graniczna wieś położona w dolinie Ścinawki. Pierwsza wzmianka o Tłumaczowie pochodzi z 1348 r. W ostatnich latach jest to prężnie rozwijająca się osada, związana z przejściem granicznym do Otowic w Czechach. Stanowi ono najdogodniejsze połączenie z czeskimi Górami Stołowymi.

Warto zobaczyć

barokowy kościół św. Piotra i Pawła o gotyckim pochodzeniu : obecna forma z 1663 r.

- Raszków i Suszyna – to niewielkie wsie rolnicze położone na Wzgórzach Ścinawskich. Pierwsze wzmianki pochodzą z 1316 r.

2.B.2 Działalność kulturalna

Działalność kulturalna w gminie obejmuje organizowanie różnego rodzaju imprez plenerowych, konkursów plastycznych i fotograficznych, wystaw, pokazów, prelekcji oraz prowadzenie stałej działalności merytorycznej wyrażonej w różnorodnych sekcjach i kołach zainteresowań. W roku 204 funkcje instytucji kultury pełniło Gminne Centrum Kultury w Radkowie z siecią świetlic środowiskowych na terenach wiejskich oraz Biblioteka Publiczna w Radkowie. Zmiana warunków funkcjonowania oraz postawienie przed instytucjami kultury

nowych zadań sprawiło, iż zaszła konieczność wprowadzenia zmian organizacyjnych. W założeniu mają one polegać na skonsolidowaniu działań w zakresie kultury i sportu realizowanych dotychczas przez wspomniane wcześniej GCK oraz OSiR.

Biblioteka Publiczna wraz z filiami zapewniającymi czytelnikom fachową i kompetentną obsługę to osobna placówka działająca na polu kultury na terenie gminy Radków.

GCK prowadzi stałą działalność podzieloną na sekcje: muzyczna - zespoły instrumentalno – wokalne: TO BEE FREE, Pol-a-nie, Zmora Muchomora oraz nieorganizowani muzycy, którzy ćwiczą na instrumentach, nauka gry na instrumentach (pianino, gitara, keyboard), nauka śpiewu, fotograficzna, tańca nowoczesnego: grupa break dance – grupa chłopców, grupy dziewcząt, koło plastyczne. Działa również kawiarenka internetowa, Klub Seniora. Imprezy na stałe wpisane w kalendarz wydarzeń to między innymi:

- zabawy: sylwestrowa, karnawałowe, walentynkowa;
- Polsko-czeski wieczór literacki połączony z koncertem muzyki kameralnej;
- "Przegląd Jasełek", "Wielkanocna Plastyka Obrzędowa";
- "Dzień Babci i Dziadka", "Dzień Mamy i Taty"
- Festyn Rodzinny "Radkowska Majówka"
- Dolnośląska Majówka Europejska – „Europejski Dzień Dziecka”
- "Dni Radkowa - Emiliada"
- "Piątkowe Święto Dzieci" –wakacje
- "Kultura znana i nieznana czyli radkowskie spotkania z Folklorem"
- "Kiedy Mikołaj przyjdzie Święty ", "Popołudnie z Kolędą"

Niezależnie od działalności instytucji kultury na terenie gminy organizowane są corocznie:

- koncert im. Ignacego Reimanna, którego głównym organizatorem jest Stowarzyszenie im. Ignacego Reimanna
- Dożynki gminne
- Festyny wiejskie

2.C Sport

Na terenie Gminy Radków znajdują się następujące obiekty:

boiska do gier wielkich

- boisko piłkarskie z widownią na terenie Radkowa oraz
- boisko piłkarskie przyszkolne przy ul. Mickiewicza w Ścinawce Średniej,
- wiejskie boiska do piłki nożnej w Ścinawce Dolnej, Górnej, Wambierzycach oraz Tłumaczowie

boiska do gier małych:

- boisko wielofunkcyjne przy ul. Mickiewicza w Ścinawce Średniej
- boisko wielofunkcyjne przy ul. Jagiellońskiej w Radkowie

Na terenie Gminy notuje się ewidentny brak pełnowymiarowej hali sportowej, sal i pawilonów specjalistycznych umożliwiających wszechstronny rozwój fizyczny mieszkańców oraz pozwalający na rozszerzenie oferty działalności klubów sportowych. Ponadto brak obiektów i infrastruktury dla uprawiania sportów zimowych. Najbliższa pływalnia znajduje się w oddalonej o kilkanaście kilometrów Nowej Rudzie, Polanicy i Kudowie Zdroju.

Działają również sekcje sportowe i kluby, LZS – y: Klub sportowy MLKS „Zjednoczeni” Ścinawka Średnia - liga wojewódzka seniorów w szachach; II liga Juniorów w szachach; piłka nożna klasa A i 2 drużyny terenowe trampkarze i juniorzy); klub sportowy MLKS Radków – piłka nożna klasa B i 2 drużyny (trampkarze i juniorzy); 2 drużyny piłkarskie LSZ klasa B; sekcja piłki siatkowej LZS (amatorska liga powiatowa); UKS „Iluminacja” Wambierzyce 9 sekcja tenisa stołowego liga powiatowa).

W podsumowaniu przez Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu współzawodnictwa sportowego dzieci i młodzieży za rok 2003 w klasyfikacji gmin nasza gmina zdobyła 4 punkty w klasyfikacji – są to pierwsze punkty uzyskane przez gminę w jej historii. Do największych sukcesów indywidualnych zaliczyć należy: szachy - 7 miejsce w Polsce w kategorii dziewcząt do lat 10, 17 miejsce w Finale Ogólnopolskiej Spartakiady Młodzieży Dziewcząt do lat 14. Osiągnięcia posiada także młodzież skupiona w Klubie sportowym MLKS Ścinawka Średnia w dziedzinie piłki nożnej – wielu wychowanków reprezentowało gminę w Kadrze Polski Juniorów.

3.A Analiza SWOT edukacji na terenie gminy

<i>MOCNE STRONY</i>	<i>SZANSE</i>
- Znajomość środowiska ucznia.	- Podnoszenie kwalifikacji przez nauczycieli.
- Zwiększenie oferty zajęć z j. obcego w kształceniu zintegrowanym.	- Rodzice jako współpartnerzy w szkole.
- Dodatkowe kwalifikacje nauczycieli (ponad 50%).	- Zwyklowa tendencja średniej ocen końcoworocznych
- Pełnienie funkcji opiekuńczych.	- Dobry przepływ informacji między nauczycielami a rodzicami i uczniami.
- Współpraca z instytucjami wspomagającymi i innymi szkołami.	- Zaangażowanie organu prowadzącego w życie szkoły
- Wysoki wskaźnik promowania uczniów	- Rozbudowa szkoły i terenu wokół obiektu.
- Uczniowie mają możliwość prezentowania swoich osiągnięć w szkole i w środowisku.	- Położenie geograficzne.
- Posiadanie Internetu.	- Projekty MENiS i UE
- Pomoc socjalna uczniom potrzebującym.	- inicjatywy środowiskowe
- Dobra atmosfera w szkołach	- współpraca z DODN
- Kompleksy boisk sportowych przy Gimnazjum w Radkowie oraz Zespole Szkół w Ścinawce Średniej	
- Wewnętrzne mierzenie jakości pracy szkoły prowadzone od 2000r.	
- Owocna współpraca z Radą Rodziców.	
- Zajęcia pozalekcyjne	

<i>SŁABE STRONY</i>	<i>ZAGROŻENIA</i>
- - środki na kształcenie nauczycieli	- Występowanie zjawisk patologicznych w rodzinach.
- Wyposażenie szkoły w pomoce dydaktyczne.	- Spadek demograficzny.
- Pomoc psychologiczno – pedagogiczna.	- Wzrastająca ilość dzieci z dysfunkcjami.
- Techniczne wyposażenie szkoły.	- Trudne warunki bytowe.
- Agresja słowna.	- Malejące zainteresowanie rodziców problemami dzieci.
- Brak odpowiedniej ilości stanowisk w pracowni komputerowej.	- ubożające społeczeństwo
- Problemy lokalowe.	- niewystarczające środki budżetowe na funkcjonowanie szkoły
- Dwuzmianowość w Szkole Podstawowej w Radkowie.	
- Brak świetlicy socjoterapeutycznej.	
- ograniczony dostęp do dóbr kultury	

3.B Analiza SWOT kultury na terenie gminy

<i>MOCNE STRONY</i>	<i>SZANSE</i>
- Społeczna akceptacja rozwoju kultury i wydatków publicznych ponoszonych na nią	- Szeroka promocja gminy co za tym idzie szeroka promocja wszelkich działań kulturalnych
- Bogaty księgozbiór	- Rozwój inwestycji w gminie przyciągających nowych mieszkańców- nabywców dóbr kultury
- Silne społeczne poczucie obowiązku w sferze dbałości o dziedzictwo	- Proregionalna polityka gminy Radków- nacisk na wypromowanie tzw. produktu

<p>kulturowe przejawiające się w postaci konkursów dotyczących historii gminy oraz akcji uczniów adaptujących zabytki kultury w gminie Radków.</p>	<p>regionalnego</p>
<p>- Duża liczba ludowych twórców i artystów amatorów</p>	<p>- Pogłębiająca się indywidualizacja potrzeb odbiorców kultury co niesie za sobą konieczność sukcesywnego poszerzania oferty i podnoszenia kwalifikacji kadry pracowników związanych z kulturą</p>
<p>- Potencjał merytoryczny w postaci uznanych twórców kultury w dziedzinie muzyki, plastyki</p>	<p>- Podpisywanie porozumień partnerskich zarówno z miejscowościami w kraju jak i za granicą – wymiana doświadczeń</p>
<p>- Aktywnie działająca grupa osób których celem jest krzewienie kultury lokalnej i promowanie produktu regionalnego</p>	<p>- Rozwój informacji i innych technik przekazu</p>
<p>- Twórczość ludowa przejawiająca się kultywowaniu tradycji</p>	<p>- Rozwój instytucji zewnętrznego mecenatu nad kulturą i sztuką</p>
<p>- Bogata i ciekawa historia gminy</p>	
<p>- Dobra sieć i oferta świetlic środowiskowych i bibliotek</p>	
<p>- Bogata spuścizna architektoniczna – sakralna i świecka-dziedzictwo narodowe</p>	
<p>- Dostępność do bazy oświatowej na terenach wiejskich – szkoła jest miejscem gdzie zaczynają się kształtować potrzeby preferencje kulturalne dzieci i młodzieży</p>	

SLABE STRONY	ZAGROŻENIA
- Brak jasno określonej polityki kulturalnej państwa	- Zerwanie ciągłości kulturowej- zmiana sytemu wartości pomiędzy pokoleniami
- Brak zarządzania strategicznego – koncentracja na zarządzaniu operacyjnym	- Spadek uczestnictwa w kulturze oraz potrzeb kulturowych odbiorców. konsekwencja może być fakt iż oferta nie znajdzie nabywcy
- Ograniczone nakłady finansowe na kulturę	- Degradacja zabytków
- brak sprzętu nagłaśniającego	- Niechęć środowiska kultury do zmian
- Zły stan techniczny infrastruktury instytucji kultury	- Brak przygotowania merytorycznego do pozyskiwania funduszy strukturalnych Unii Europejskiej
- brak pracowni umożliwiających prowadzenie zajęć zgodnych z zapotrzebowaniem społecznym	- Malejące nakłady na ochronę zabytków, uzupełnianie sprzętu i materiałów do pracy z dziećmi i młodzieżą
- Brak systemu oceny jakości pracy i rozwoju zarówno instytucji jak i stowarzyszeń związanych z kulturą na terenie gminy	
- Brak powiązania systemu dystrybucji środków finansowych z systemem jakości i oceny przedsięwzięć kulturalnych	
- Brak efektywnych instrumentów motywujących przedstawicieli sektora prywatnego do inwestycji w kulturę	
- Brak badań i bazy informacyjnej dotyczącej działalności kulturalnej, twórców kultury, stowarzyszeń	
- Niska aktywność instytucji kultury i rekreacji w zakresie organizacji i promocji wydarzeń rekreacyjnych i kulturalnych,	

zwłaszcza w sezonie turystycznym	
- Oferta kulturalna skierowana szczególnie dla dzieci, brak popołudniowych i wieczornych form aktywności kulturalnej dla dorosłych oraz pakietów kulturalnych dla różnych grup turystów	
- Sukcesywnie zmniejszająca się grupa odbiorców czynnych i biernych kultury spowodowana złą sytuacją ekonomiczną mieszkańców, brak szkolnictwa średniego, migracje ludności szczególnie młodzieży	

3.C Analiza SWOT sportu na terenie gminy

<i>MOCNE STRONY</i>	<i>SZANSE</i>
- funkcjonowanie klubów sportowych	- aktywna polityka promowania sportu szkolnego – ponadlokalne programy rozwoju sportu i rekreacji
- gmina Radków regionem o wyjątkowych warunkach przyrodniczych	- zwiększenie puli środków dostępnych w gospodarce na realizację różnego rodzaju przedsięwzięć o charakterze publicznym
- duża liczba młodzieży zrzeszona klubach sportowych	- Promocja walorów przyrodniczych spowoduje wzrost zainteresowania problemami kultury fizycznej i sportu
- duże zainteresowanie dzieci i młodzieży zajęciami pozalekcyjnymi sportowymi	- Promocja przez władze powiatu i województwa stowarzyszeń i klubów kultury fizycznej i sportu, które osiągają wysokie wyniki sportowe.
- zwiększająca się liczba imprez sportowych	- wsparcie finansowe z zewnątrz

organizowana na terenie gminy	programów w zakresie kultury fizycznej i sportu dla dzieci i młodzieży
- właściwy system współzawodnictwa sportowego	- Rozwijanie różnych form kultury fizycznej i sportu dzieci i młodzieży szkolnej (innych niż piłka nożna)
- Realizowanie programów w zakresie kultury fizycznej i sportu dla dzieci i młodzieży przez jednostki samorządu terytorialnego oraz stowarzyszenia i kluby sportowe.	- Promowanie sportowców osiągających wysokie wyniki sportowe w skali kraju nie tylko finansowo, lecz także poprzez media.
- budowa pełnowymiarowej hali sportowej	- Wejście Polski do Unii Europejskiej może spowodować przeniesienie standardów europejskich odnośnie sportu masowego, wyczynowego i sportu niepełnosprawnych
	- zainteresowanie naszym regionem znanego w skali kraju i świata sportowca, co spowoduje zainteresowanie młodzieży uprawianiem sportu – nauka przez modelowanie

SLABE STRONY	ZAGROŻENIA
- niska aktywność instytucji kultury i rekreacji w zakresie organizacji i promocji wydarzeń rekreacyjnych i kulturalnych, zwłaszcza w sezonie turystycznym	- brak zainteresowania inwestorów z uwagi na zapóźnienia technologiczne regionu
- uboga, nie modernizowana i nieefektywnie wykorzystywana baza sportowa i rekreacyjna	- spychanie na margines problemów w dziedzinie sportu przez samorządy województwa i powiatu
- brak w gminie pełnowymiarowej hali sportowej	- Pogłębiający się niż demograficzny powodujący spadek liczby dzieci i młodzieży

- bardzo ograniczona oferta klubów sportowych – piłka nożna, szachy	- Mało skuteczny system finansowania kadry trenerskiej oraz instruktorsko - szkoleniowej zajmującej się kulturą fizyczną i sportem.
- brak tradycji uprawiania sportu	- Spadek sprawności fizycznej i ruchowej dzieci i młodzieży, wynikającej z braku aktywności ruchowej.
- wsie niemal pozbawione bazy sportowej	- Brak sprecyzowanego programu rozwoju klubów oraz akcji doszkalania kadry – organizatorów działalności sportowej.
- Nieumiejętność wykorzystania naturalnych walorów środowiskowych w tworzeniu nowych ośrodków sportu.	- Rozwijające się patologie społeczne: narkomania, alkoholizm, nikotynizm.
- Brak wykorzystania przygranicznego położenia	- Ogólne zubożenie społeczeństwa, którego nie stać na uprawianie sportu.
- Ograniczone możliwości finansowe gminy wynikające z recesji gospodarczej i dużego bezrobocia.	- Emigracja najzdolniejszych zawodników do innych stowarzyszeń sportowych poza województwo z przyczyn finansowych.
- Niewystarczająca ilość działających stowarzyszeń kultury fizycznej	- Zmniejszająca się liczba sponsorów.
- Utrzymujące się niskie nakłady środków finansowych na funkcjonowanie stowarzyszeń i klubów sportowych.	- Brak pozytywnych trendów metodologicznych w pracy trenerskiej.
- Brak koordynacji działań pomiędzy stowarzyszeniami a jednostką samorządu terytorialnego.	- Brak tanich kredytów na budowę inwestycji sportowych.
- Utrzymujący się niski poziom wykwalifikowanej kadry trenerskiej oraz instruktorsko - szkoleniowej.	
- Niewystarczająca ilość godzin wychowania fizycznego w szkołach.	

- Obniżający się poziom sprawności fizycznej dzieci i młodzieży.	
- Pozostawianie "samym sobie" zawodników sportowych, którzy rozpoczynają uprawianie sportu wyczynowego (brak środków finansowych)	
- Niewystarczający przepływ informacji i słaba promocja imprez sportowych.	
- Brak odpowiedniej gratyfikacji finansowej dla sportowców osiągających wysokie wyniki sportowe w skali kraju – stypendia.	
- oferta kulturalna skierowana szczególnie dla dzieci, brak popołudniowych i wieczornych form aktywności kulturalnej dla dorosłych oraz pakietów kulturalnych dla różnych grup turystów	
- słabe wyposażenie sprzętowe instytucji kultury, brak działań zmierzających do zmiany tego stanu rzeczy	
- Brak kompleksowych programów rewitalizacji zabytków	

4. Charakterystyka problemów w poszczególnych obszarach

4.1. Problemy w edukacji

A) Kształcenie

- brak pomocy naukowych,
- realizacja kształcenia specjalnego w ramach planowych zajęć dydaktycznych,
- słabo wyposażona biblioteka,
- brak pomocy dzieciom ze strony rodziców,
- niewłaściwe warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego,
- brak pedagoga – terapeuty do prowadzenia zajęć korekcyjno – kompensacyjnych,

- zagęszczenie uczniów przy stanowiskach komputerowych,
- wyniki sprawdzianów poniżej średniej w województwie
- brak znaczących sukcesów w olimpiadach o konkursach na szczeblu powiatowym i wojewódzkim
- brak funduszy na doksztalcanie i doskonalenie nauczycieli
- brak pozalekcyjnych zajęć z wykorzystaniem najnowszych wynalazków techniki
- niska poziom motywacji dzieci do nauki
- niedostatecznie rozwiązana kwestia kształcenia niepełnosprawnych umysłowo
- niewystarczająca ilość pomocy audiowizualnych
- znikoma ilość encyklopedycznych wydań i innych interesujących woluminów w bibliotekach
- rosnąca liczba dzieci z dysfunkcjami: wady wymowy, dysleksja, nadpobudliwość

B) Opieka

- niezaspokojone podstawowe potrzeby uczniów(wyżywienie, ubranie, wyposażenie w przybory szkolne),
- dożywianie małej ilości uczniów,
- zapewnienie pełnej opieki podczas dowożenia uczniów,
- wzmocnienie dodatkowym opiekunem pieczy nad dziećmi w szczytowych godzinach pracy świetlicy szkolnej, zbyt małe pomieszczenia, lub brak oddzielnych
- brak pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej, korekcyjnej i kompensacyjnej,
- Niewystarczająca opieka logopedyczna
- Trudności w dostosowaniu form opieki do wszystkich potrzebujących uczniów
- Niewystarczająca liczba godzin zajęć reedukacyjnych
- Duża liczba dzieci dojeżdżających
- Zbyt mała ilość nakładów finansowych na wycieczki, zielone szkoły, kolonie itd.
- Brak zdiagnozowanych wad postawy wśród uczniów, co powoduje utrudnione działania je niwelujące

C) Wychowanie

- niska dyscyplina i kultura uczniów,
- brak kontynuacji w podnoszeniu kwalifikacji nauczycieli w zakresie zachowań interpersonalnych (warsztaty, superwizje),

- niskie zaangażowanie rodziców uczniów wymagających wsparcia.
- zbyt małe zaangażowanie rodziców w proces wychowania
- długi czas oczekiwania na konsultację z Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej
- zaniedbania środowiskowe – rodziny patologiczne, popegeerowskie, bezrobocie, trudności wychowawcze, alkoholowe itd.
- zbyt mała liczba dzieci wyjeżdżającą na letni wypoczynek

D) Zarządzanie

- słaba znajomość prawa oświatowego,
- słaba komunikacja nauczycieli w rozwiązywaniu bieżących problemów szkolnych,
- brak formalnych ustaleń w zakresie administrowania pracownią internetową,
- promowanie szkoły w środowisku lokalnym,
- mała skuteczność w pozyskiwaniu sponsorów, pozabudżetowych źródeł finansowania
- spadek demograficzny i zmiany w organizacji pracy.
- Niska efektywność pracy nauczycieli
- Trudności w przekazywaniu informacji
- Brak sprzętu do gromadzenia i przetwarzania danych dla kadry pedagogicznej

E) Baza

- mała ilość klasopracowni i pomieszczeń pomocniczych,
- ciasne korytarze,
- słabe wyposażenie techniczne szkoły,
- brak sali gimnastycznej,
- mała i słabo wyposażona świetlica szkolna,
- brak auli,
- brak połączeń korytarzowych między budynkami,
- słabe zagospodarowanie przyszkolnych boisk,
- brak terenu rekreacyjnego.
- Zły stan sanitariatów
- Obiekty niedostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych
- Brak pracowni wyłącznie do zajęć korekcyjno – kompensacyjnych czy gabinetu pedagoga.
- Mała powierzchnia sal lekcyjnych

- Niewystarczające zaopatrzenie w sprzęt ergonomiczny: biurka, krzesła, ławki itd.
- Stara instalacja elektryczna
- Brak pracowni językowych

E) Współpraca ze środowiskiem

- słaba działalność środowiska na rzecz szkoły
- małe zaangażowanie rodziców z życie szkoły
- niewystarczająca mało efektywna współpraca z osobami i instytucjami wspierającymi wychowanie, profilaktykę
- brak instytucji wspomagających np. poradni psychologiczno – pedagogicznych, logopedy, psychiatry dziecięcego, punktu konsultacyjnego wspierającego uzależnionych i ich rodzin
- utrudnione docieranie do rodziców z informacją o dziecku
- nieefektywna działalność promocyjna szkoły w środowisku
- brak zaangażowania nauczycieli w organizowanie imprez dla środowiska i ze środowiskiem

4.2. Problemy w kulturze

W ostatnich latach w sferze kultury daje się zauważyć systematyczny kryzys finansowo-instytucjonalny. Jednym z podstawowych objawów pogłębiania się tego kryzysu jest zmniejszanie się dostępności do dóbr i usług kultury. Dostępność ta wyraża się w trzech grupach wskaźników:

- sieci (dostępności geograficznej)
- jakości zbiorów i usług
- dostępności ekonomicznej kultury dla gospodarstw domowych

Jednocześnie wyraźnie zmniejszyło się uczestnictwo społeczeństwa w kulturze

- należy pamiętać o zjawisku inflacji, a także o znaczącym wzroście w tym okresie cen na książki i bilety do instytucji kultury. W roku 2004 sytuacja ta znacząco się pogorszyła z racji opodatkowania biletów podatkiem VAT. Aby podołać wydatkom związanym z zaspokojeniem najpilniejszych potrzeb wiele rodzin zmuszonych było ograniczyć wydatki na kulturę i wypoczynek, w tym także wydatki na prasę i książki. Ograniczenia w tym zakresie były podobne w ciągu ostatnich kilku lat.

Należy zwrócić również uwagę na niskie nakłady na kulturę i niezadowalający stan infrastruktury kulturalnej, zły stan obiektów i świetlic środowiskowych. Poważny problem

stanowi również nieumiejętność pozyskiwania środków zewnętrznych na rozwój kultury. Znaczącym problemem jest również niewystarczająca kadra instytucji kultury, brak szkoleń doskonalących. Na terenie gminy Radków działa jedna organizacja pozarządowa, która realizuje cele na polu kultury dbając o zabytki Wambierzyc. Ilość i jakość działań organizacji pozarządowych w sferze wsparcia działań samorządowych w dziedzinie kultury jest znikoma.

Poważną przeszkodą w rozwoju kultury na terenie gminy Radków stanowią braki w sprzęcie multimedialnym, niezbędnym do prowadzenia imprez kulturalnych, co z kolei skutkuje niską jakością w/w przedsięwzięć. Negatywnym skutkiem utrzymującej się negatywnej tendencji jest słaby marketing gminy, której brakuje ciekawej, atrakcyjnej, stojącej na wysokim poziomie oferty kulturalno rekreacyjnej.

Pogłębiające się zniechęcenie ciąglą nieciekawą ofertą kulturalną spowodowało wytworzenie u młodzieży negatywnej postawy do uczestnictwa w kulturze lokalnej. Coraz mniej dzieci uczęszcza na zajęcia plastyczne, muzyczne, coraz mniejsza jest liczba dzieci korzystających z bibliotek (z uwagi na niskie nakłady na nowy księgozbiór). Poza tym rozwój techniki i komputeryzacja, jak również duża odległość od większych aglomeracji miejskich kojarzonych z łatwiejszym dostępem do dóbr kultury spowodowały, iż dzieci coraz rzadziej wyjeżdżają do kina, teatru czy muzeum.

4.3 Problemy z sportem

W wyniku złego stanu gospodarczego w budżetach jednostek samorządowych jest coraz mniej środków finansowych na kulturę fizyczną i sport, a szczególnie na sport dzieci i młodzieży. Zły stan infrastruktury sportowej, zaniedbane tereny boisk sportowych, basenu, nie modernizowana baza powodują, iż sport masowy (poza piłką nożną) istnieje dla gminy Radków jedynie w sferze planów. Na powstawanie problemów sportu na terenie gminy Radków składa się wiele czynników. Podstawą jest brak funduszy na inwestycje i nieumiejętność pozyskiwania ich z zewnątrz. Bardzo widoczne są również braki kadrowe – zbyt mała ilość menagerów sportu powoduje niską jakość usług w tym zakresie. Mimo iż kalendarz imprez sportowych obfituje w wydarzenia, są one jednak monotematyczne: dotyczą dwóch, trzech dziedzin sportu i obejmują swym zasięgiem jedynie szkoły lub kluby sportowe. W gminie Radków dominują trzy dziedziny sportu: piłka nożna, szachy i tenis stołowy. Funkcjonują na terenie gminy 4 kluby sportowe, które oferują swym zawodnikom wybór między w/w trzema dziedzinami sportu. Ośrodek Sportu i Rekreacji ogranicza się jedynie do organizowania festynów sportowo - rekreacyjnych i organizowania wyjazdów na pływalnię krytą w pobliskiej miejscowości Nowa Ruda.

Nie istnieje system wyłaniania młodych talentów, a zdolni młodzi zawodnicy emigrują do klubów, które mogą zapewnić im lepsze warunki rozwoju.

5. Misja i wizja rozwoju edukacji, kultury i sportu

Diagnoza stanu edukacji, kultury i sportu przeprowadzona w roku 2004 oraz zasygnalizowane w poprzednim rozdziale problemy w zakresie w/w dziedzin, takie jak: identyfikacja problemów metodą SWOT, ogólne problemy i tendencje w zakresie edukacji, kultury i kultury fizycznej, dają podstawę do określenia misji, kierunków rozwoju, jak również zadań do podjęcia - nie tylko przez samorząd lokalny, ale też przez inne organizacje i instytucje działające w trzech omawianych w niniejszym dokumencie sferach.

MISJA

Wszechstronnie rozwinięte, wykształcone, świadome swej wartości obywatelskiej, zdrowe i aktywne sportowo społeczeństwo, efektywnie wykorzystując dostępne zasoby oraz pojawiające się szanse rozwoju edukacji, kultury i sportu, dba o zachowanie dziedzictwa kulturowego i racjonalnie korzysta z jego dóbr.

WIZJA

1. Gmina Radków obszarem rozwoju kultury fizycznej i rekreacji, wielokierunkowej edukacji prozdrowotnej, promocji zdrowego, aktywnego stylu życia.
2. Gmina Radków obszarem dostępu do nowoczesnej infrastruktury sportowo – rekreacyjnej dla otoczenia.
3. Gmina Radków obszarem osiągania wysokich wyników w sporcie młodzieżowym w zakresie kultury fizycznej i sportu na arenie ogólnopolskiej
4. Gmina Radków obszarem przyjaznym dla rozwoju twórczości artystycznej

5. Gmina Radków obszarem kształcenia mądrych, wartościowych, kulturalnych, zdrowych i przygotowanych do życia w społeczeństwie młodych ludzi
6. Gmina Radków obszarem dbającym o dziedzictwo kulturowe regionu
7. Gmina Radków obszarem rozwoju młodych talentów

6. Cele strategiczne i szczegółowe

Ważnym dla całej istoty formułowania programu rozwoju edukacji, kultury i sportu na terenie gminy Radków jest proces kształtowania jej celów. Cele kształtują strategię globalną, gdyż decydują o ogólnych i szczegółowych zamierzeniach polityki społecznej (w ogóle) czy poszczególnych instytucji i placówek. Cele planowania strategicznego nie tylko mają zmniejszyć ryzyko błędnych decyzji w planowaniu strategicznym, ale w ich stanowieniu zwraca się uwagę na okoliczności, które decydują o złożoności i dynamice warunków otoczenia, wpływających także na rodzaj formułowanych celów.

6.1 Cele w dziedzinie edukacji

1. podniesienie wskaźników skolaryzacji i poziomu jakości edukacji,
2. wyrównanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży na wszystkich poziomach kształcenia niezależnie od jej pochodzenia i miejsca zamieszkania,
3. zapewnienie drożności systemu kształcenia w perspektywie edukacji ustawicznej,
4. dostosowanie systemu oświatowego do wyzwań społeczeństwa informacyjnego i gospodarki opartej na wiedzy,
5. rozwijanie aktywnej współpracy różnych podmiotów lokalnego życia gospodarczego, społecznego i politycznego na rzecz edukacji,
6. zwiększenie efektywności zarządzania oświatą
7. przygotowanie uczniów do uczestnictwa w dalszym procesie edukacyjnym, zrealizowania zadań wynikających z przynależności do danej społeczności lokalnej oraz rozwój osobisty uczniów
8. zapewnienie dostępnych form pracy na potrzeby każdego ucznia
9. osiągnięcie wysokich kwalifikacji przez wszystkich nauczycieli
10. stworzenie efektywnych programów profilaktycznych i wychowawczych we wszystkich szkołach i ich systematyczna realizacja.

11. stworzenie sprawnego i efektywnego systemu zapewniania jakości
12. wykształcenie dobrego, wartościowego, mądrego, kulturalnego, zdrowego, odpowiedzialnego, przygotowanego do życia w społeczeństwie, otwartego na innych ludzie, wrażliwego młodego człowieka
13. zbudowanie aktywnego systemu wspierania szkoły, zwłaszcza przez rodziców
14. unowocześnienie bazy edukacyjnej
15. inwestycje w edukacji
16. stworzenie systemu pozyskiwania środków zewnętrznych na realizację celów edukacyjnych
17. wdrożenie projektu rozwojowego w każdej szkole
18. szeroka współpraca w zakresie edukacji z zagranicą, wykorzystywanie ich pozytywnych doświadczeń w rozwoju

6.2 Cele w dziedzinie kultury

1. Zwiększenie czynnej i biernej aktywności kulturalnej mieszkańców gminy
2. Aktywizacja i poprawa jakości działania instytucji kultury na terenie gminy Radków
3. Wykreowanie Radkowa jako ośrodka edukacji artystycznej i kulturalnej
4. Poprawa warunków funkcjonowania instytucji kultury
5. Racjonalizacja kosztów funkcjonowania instytucji kultury
6. Wsparcie działalności programowej w zakresie kultury
7. Współtworzenie i upowszechnianie kultury poprzez integrację kręgów intelektualnych oraz grup społecznych
8. Prowadzenie wielokierunkowej działalności rozwijającej i zaspakajającej potrzeby społeczeństwa w zakresie kultury
9. Upowszechnianie i promocja kultury lokalnej w kraju i poza jego granicami
10. Współtworzenie i upowszechnianie kultury poprzez integrowanie środowisk twórczych
11. Tworzenie warunków do realizacji ważnych projektów z dziedziny edukacji kulturalnej, dających możliwość wpływania na kształtowanie młodego człowieka, jego wielostronne wzbogacenie, na jego wrażliwość społeczną, moralną, estetyczną, a także powodujących wyzwalamie ekspresji i postaw twórczych; ogromne znaczenie w

tym zakresie ma edukacja międzykulturowa, pomagająca młodemu pokoleniu odnalezienia się we współczesnym świecie, otwarciu „na innego”.

12. Zwiększenie zakresu, zasięgu i atrakcyjności form edukacji kulturalnej realizowanej przez instytucje kultury, szczególnie na terenach wiejskich; niezbędne jest rozszerzenie współpracy w tym zakresie pomiędzy instytucjami kultury.
13. Zapewnienie kontaktu z dziełami sztuki i szeroko pojętym dziedzictwem kulturowym,
14. Objęcie opieki nad zabytkami i aktywne pozyskiwanie środków na ich renowację
15. Upowszechnianie tradycji kulturalnych i historycznych gminy Radków
16. Tworzenie warunków do kontynuowania i rozwoju rękodzieła i sztuki ludowej, folkloru, kultury tradycyjnej
17. Tworzenie lokalnych centrów informatyzacji (w tym tzw. kafejek internetowych) na obszarach wiejskich i w małych miasteczkach, wykorzystując w tym celu np. bazę lokalową likwidowanych placówek lub zmianę profilu działania już istniejących
18. Stworzenie w samorządzie wyodrębnionego funduszu na wspieranie kształcenia dzieci i młodzieży uzdolnionych artystycznie

6.3 Cele w dziedzinie sportu

Celem głównym strategii rozwoju sportu w naszej gminie jest wytyczenie i dokonanie niezbędnych zmian i usprawnień w dotychczasowym systemie, funkcjonowanie sportu tak, aby mógł wejść na drogę szybkiego rozwoju.

Cele szczegółowe w rozwoju sportu na terenie gminy Radków.

1. w wychowaniu fizycznym – poprawa sprawności fizycznej naszych dzieci i młodzieży oraz rozbudzenie zainteresowań sportowych i wdrożenie do prowadzenia zdrowego trybu życia w okresie życia dorosłego,
2. dalsza poprawa wyposażenia szkół w podstawowe obiekty i urządzenia sportowe,
3. dalszy rozwój sportu szkolnego poprzez rozszerzenie programu „Powszechny sport”,
4. podniesienie na wyższy poziom organizacyjny i zwiększenie efektywności szkolenia dzieci uzdolnionych sportowo,
5. prowadzenie akcji edukacyjno – promocyjnych mających na celu zmianę świadomości społeczeństwa co do walorów aktywności fizycznej, uczestnictwa w sporcie, kształtowaniu pro zdrowego trybu życia,
6. umożliwienie lepszego dostępu do zajęć sportowo – rekreacyjnych ludziom dorosłym i osobom niepełnosprawnym,

7. dalszy rozwój widowiskowych dyscyplin sportu, nadanie priorytetu dyscyplinom cieszącym się popularnością, mającym dobrą bazę i sprawdzoną kadrę trenerską,
8. powstanie sportu osób niepełnosprawnych,
9. modernizacja i rozbudowa obiektów sportowych,
10. wprowadzenie systemu doskonalenia kadr nauczycielsko – trenerskich,
11. upowszechnianie osiągnięć różnych dziedzin nauki oraz wiedzy o sporcie,
12. nawiązanie współpracy z AWF we Wrocławiu
13. Zintensyfikowanie działań w celu zwiększenia ilości imprez sportowych.
14. Objęcie jak największej ilości młodzieży szkolnej zawodami sportowymi.
15. Rozwijanie różnych form kultury fizycznej i sportu dzieci i młodzieży szkolnej.
16. Rozwijanie zainteresowań sportowych młodzieży szkolnej.
17. Promowanie przez samorządy stowarzyszeń i klubów kultury fizycznej i sportu gromadzących dzieci i młodzież.
18. Promowanie dzieci i młodzieży uzdolnionej sportowo poprzez stypendia oraz nagrody rzeczowe.
19. Udostępnienie lokalnej społeczności istniejących obiektów sportowych w celu stworzenia warunków do masowego uprawiania sportu jako uniwersalnej formy rekreacji i czynnego wypoczynku:
20. zoptymalizowanie stanu technicznego i wartości ogólnoużytkowej obiektów sportowych na terenie Gminy w celu ich dostosowania do standardów wymaganych przy organizowaniu masowych imprez sportowych i kulturalno-rozrywkowych.

7. Zestawienie zadań do realizacji w zakresie edukacji, kultury i sportu

7.1 Zadania w sferze oświaty

1. prowadzenia zajęć koła komputerowego
2. założenie internetu w bibliotece szkolnej
3. prowadzenie zajęć wyrównawczych, kompensacyjno-korekcyjnych
4. praca z uczniem zdolnym na lekcjach, po lekcjach - przygotowywanie do konkursów
5. praca z uczniem słabym: samopomoc koleżeńska, praca pedagoga w ramach świetlicy
6. wspomaganie działalności Wiejskiego Uczniowskiego Klubu Sportowego i LZS- sekcji młodzików.

7. tworzenie programów naprawczych
8. społeczne zajęcia mające na celu doskonalenie techniki rozwiązywania testów, również w pracowni internetowej
9. stosowanie metod aktywizujących w nauczaniu
10. doskonalenie i doksztalcanie nauczycieli zgodnie z potrzebami placówek
11. współorganizowanie z rodzicami uroczystości szkolnych, konkursów
12. organizowanie dochodowej imprez, loterii w celu pozyskania dodatkowego źródła finansowania na potrzeby szkoły
13. Diagnozować możliwości uczniów w celu dopasowania do nich procesu dydaktyczno-wychowawczego.
14. Dostosowywać SZPN do możliwości szkoły i uczniów.
15. Organizować: koła zainteresowań, zajęcia wyrównawcze, pomoc nauczycielską i koleżeńską, prowadzić „tablice mistrzów” różnych umiejętności, itp.
16. Uczestniczyć w konkursach zewnętrznych.
17. Organizować wewnętrzne konkursy przedmiotowe.
18. Organizować imprezy szkolne i międzyszkolne rozwijające twórcze postawy dzieci.
19. Rozwinąć współpracę z sąsiednimi szkołami poprzez organizowanie wspólnych imprez i konkursów - integracja środowiska gminnego.
20. Utworzenie sklepiku szkolnego w celu pozyskiwania dodatkowych funduszy przez RR.
21. współdziałać z innymi organizacjami i instytucjami: UmiG Radków, policją, strażą miejską, kuratorem itd.
22. Organizować superwizje dla nauczycieli.
23. Kontynuować opiekę i profilaktykę zdrowotną.
24. Rozwijać tradycje szkolne.
25. Realizować programy profilaktyczne eliminujące agresję słowną i fizyczną. Prowadzić pedagogizację rodziców w tym zakresie oraz współdziałać z rodzicami w celu zapobiegania przejawom agresji – opracowywać strategię wspólnych działań.
26. Rozwijać samorządność uczniowską.
27. Prowadzić nadzór pedagogiczny w kierunku poprawy jakości pracy szkoły.
28. Powoływać zespoły zadaniowe do planowania i przeprowadzania diagnozy potrzeb edukacyjnych
29. Poszerzenie przez nauczycieli swoich kompetencji i kwalifikacji w celu prowadzenia różnorodnych i nowatorskich typów zajęć pozalekcyjnych.

30. Motywować nauczycieli do rozwoju zawodowego, kreatywności i zdobywania kolejnych stopni awansu zawodowego poprzez dodatki motywacyjne, nagrody dyrektora, burmistrza, itp.
31. Na bieżąco śledzić przepisy prawa oświatowego i aktualizować dokumentację szkolną w zespołach zadaniowych.
32. Prowadzić prace modernizacyjne i remontowe w budynkach szkół
33. dokończyć budowę nowego gimnazjum
34. zracjonalizować politykę oświatową w gminie
35. Doposażyć pracownie w pomoce dydaktyczne.
36. Doposażyć biblioteki szkolne głównie w nowe zestawy lektur szkolnych oraz w literaturę popularno naukową.
37. opracowanie programu dla dzieci uzdolnionych
38. organizowanie zajęć indywidualnych dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi
39. zapewnienie opieki psychologicznej, logopedycznej
40. organizowanie zespołu terapeutycznego
41. organizowanie warsztatów dla rodziców – „Szkoła dla rodziców”
42. pozyskiwanie środków na dożywianie
43. opracowanie planu wykorzystania budynków szkolnych po powstaniu nowego gimnazjum

7.2 Zadania w sferze kultury

1. Prowadzenie ewidencji i badań wszystkich kategorii zabytków przy współpracy i łączeniu środków finansowych administracji rządowej, samorządowej, właścicieli i użytkowników w celu stworzenia warunków do konserwacji, rewaloryzacji i zagospodarowania dóbr kultury z pożytkiem dla społeczności lokalnych i regionu
2. Ochrona zabytkowego krajobrazu kulturowego – najbardziej wartościowe pod względem kulturowym i przyrodniczym obszary winny otrzymać studia wartości kulturowych i przyrodniczych do wykorzystania w opracowywanych planach zagospodarowania przestrzennego. Dotyczy to przede wszystkim obszarów parków narodowych i krajobrazowych

3. Rewaloryzacja form zagospodarowania degradujących krajobraz m. in. poprzez świadome porządkowanie i kształtowanie detalu architektonicznego oraz „małej architektury” w najbliższym otoczeniu, cech zabudowy i gospodarki przestrzennej, a przede wszystkim – zahamowania patologicznych zjawisk.
4. Ochrona zabytkowych parków
5. Promowanie programów ochrony i zagospodarowania zespołów i obszarów o wartościach kulturowo-przyrodniczych w formie ofert dla inwestorów jako narzędzie w dążeniu do zachowania dziedzictwa kulturowego. Działania tego typu będą czynnikiem lokalnego rozwoju gospodarczego z zaangażowaniem kapitału prywatnego i środków pozabudżetowych.
6. Rozwijanie współpracy międzynarodowej
7. Kultywowanie i rozwijanie regionalnych tradycji kulturowych w ścisłej współpracy z regionalnymi towarzystwami kultury i towarzystwami miłośników ziemi radkowskiej m.in. poprzez organizację izb rękodzieła ludowego, warsztatów rękodzielniczych i in.
8. Tworzenie warunków do kontynuowania i rozwoju rękodzieła i sztuki ludowej, folkloru, kultury tradycyjnej poprzez:
  - gromadzenie i dokumentowanie twórczości ludowej oraz innych zjawisk życia kulturalnego i społecznego regionu poprzez zapis autentycznych pieśni, obrzędów i zwyczajów ludowych, charakterystycznych i dotychczas kultywowanych w naszej gminie, wydawanie zeszytów repertuarowych zespołów folklorystycznych i śpiewaczych, katalogów twórczości ludowej
  - objęcie opieką merytoryczną wszystkich zespołów, kapel i śpiewaków ludowych z terenu gminy, przygotowanie ich do udziału w imprezach, przeglądach i festiwalach o różnym zasięgu i charakterze, a także ich prezentacja i promocja,
  - kultywowanie tradycji kulturowych regionu ze szczególnym uwzględnieniem zwyczajów i obrzędów zgodnie z „Kalendarzem obrzędowym wsi” i programem ratowania „ginących zawodów” – organizowanie cyklicznych imprez związanych z ochroną tradycji kulturowych narodowości zamieszkujących gminę (festiwale, przeglądy, konkursy, targi, jarmarki, warsztaty),
  - promowanie twórców ludowych poprzez umożliwienie eksponowania i sprzedaży ich wytworów, wydawanie folderów zespołów artystycznych i twórców,
  - pomoc przy organizacji warsztatów pokazowych i pracowni rękodzielniczych w miejscach zamieszkania i pracy twórców ludowych jako formy popularyzowania rękodzielniczych tradycji lokalnych służącej rozwojowi etno- i agroturystyki,
  - promowanie bogactwa tradycyjnych kuchni regionalnych.

9. Wypracowanie przez instytucje i organizacje kulturalne, jednostki oświatowe wspólnej strategii w dziedzinie:

- kształcenia i doksztalcania kadr dla potrzeb edukacji kulturalnej,
- opracowania i wdrażania programów edukacyjnych,
- wprowadzenia systemu wyróżniania i nagradzania autorów i realizatorów najciekawszych działań z dziedziny edukacji kulturalnej,

10. Zwiększenie zakresu, zasięgu i atrakcyjności form edukacji kulturalnej realizowanej przez instytucje kultury, szczególnie na terenach wiejskich

11. Wspieranie działań związanych ze stworzeniem szansy na ujawnienie talentów dzieci pochodzących z terenów zaniedbanych pod względem ekonomicznym i kulturowym oraz prowadzeniem edukacji estetycznej w zakresie znajomości sztuki, wybitnych osiągnięć kultury, adresowanej do tej grupy dzieci i młodzieży

12. Popularyzacja lokalnych wartości kulturowych i przyrodniczych w odniesieniu do zabytków, tradycji oraz krajobrazu kulturowego

13. Włączenie regionalnych mediów do działań na rzecz edukacji kulturalnej dzieci i młodzieży

14. Komputeryzacja i automatyzacja bibliotek publicznych, dostęp do Internetu

15. Stałe uzupełnianie zbiorów bibliotecznych o nowości wydawnicze oraz brakujące egzemplarze wydawnictw wcześniejszych, w tym czasopiśmiennicze – pełniejsze zaspokojenie potrzeb czytelniczych

16. Prowadzenie edukacji literackiej wśród dzieci i młodzieży

17. Wykształcenie kadr menadżerskich w sferze kultury.

18. Kontynuacja i dalsze rozwijanie systemu nagród za osiągnięcia twórcze (w różnych dziedzinach) i stypendiów na realizację projektów twórczych (zwłaszcza dla młodych artystów) jako jedną z form pełnienia przez samorząd roli mecenasa kultury.

19. Wspieranie wartościowych projektów artystycznych realizowanych przez instytucje kultury, indywidualnych twórców, organizowanie szerokiej promocji tych działań.

20. Zapewnienie udziału twórców z naszego regionu w działaniach promujących gminę i powiat w kraju i za granicą.

21. Tworzenie możliwości jak najszerzej współpracy twórców z działającymi na terenie gminy instytucjami kultury.

22. Wspieranie pism artystycznych.

23. Dbanie o wysoki poziom merytoryczny instytucji kultury

24. Współpraca z mediami regionalnymi w zakresie upowszechniania dokonań artystycznych lokalnych twórców.

25. Podjęcie działań umożliwiających uczestnictwo w życiu kulturalnym osób dorosłych, dzieci i młodzieży zamieszkujących tereny wiejskie (np. organizacja dowozu do teatrów, muzeów, filharmonii, czy też organizacja zdarzeń artystycznych na terenach wiejskich).
26. Współfinansowanie uczestniczenia dzieci i młodzieży w różnych zespołach amatorskiego ruchu artystycznego.
27. Dbanie o wysoki poziom merytorycznych zadań statutowych instytucji kultury.
28. Współpraca z mediami w zakresie promocji istotnych wydarzeń i działań kulturalnych
29. Promowanie regionu poprzez rozwój pamiątkarstwa.
30. Rozwijanie międzynarodowej współpracy partnerskiej miast, stowarzyszeń, grup twórczych oraz realizacja wspólnych projektów z zakresu kultury.
31. organizowanie kół i klubów zainteresowań, sekcji zespołów itp.
32. Działalność na rzecz integracji osób niepełnosprawnych w zakresie kultury, rehabilitacji oraz aktywizacji zawodowej
33. Stworzenie dziecięcego zespołu muzycznego opartego na śpiewie wielogłosowym z opracowanymi układami choreograficznymi., który zgromadziłby dzieci i młodzież z terenu gminy angażując jednocześnie do pracy dyrektorów szkół oraz nauczycieli muzyki i sztuki.
34. Zorganizowanie studia nagrań
35. Organizowanie imprez muzycznych bez względu na rodzaj i charakter muzyki , skierowanych do każdego odbiorcy
36. Stworzenie pracowni ceramiki i gipsu, fotografii cyfrowej
37. Redagowanie i utrzymanie witryny internetowej www.kulturaradkowklodzki.pl
38. aplikowanie o środki zewnętrzne na rozwój kultury
39. Produkcja filmów o różnych aspektach kultury i dziedzictwa kulturowego gminy Radków jako pomocy naukowej dla szkół lub narzędzia promocji regionu
40. Stworzenie i aktualizacja bazy danych twórców ludowych z gminy Radków
41. rozbudowa i unowocześnienie bazy obiektów kulturalnych
42. doposażenie w sprzęt multimedialny
43. budowa lub zakup profesjonalnej sceny
44. budowa amfiteatru do organizowania imprez w plenerze z wykorzystaniem piękna krajobrazu
45. budowa lub adaptacja budynku na utworzenie kina bądź Sali koncertowej
46. utworzenie pracowni: plastycznej, muzycznej, tanecznej itd.

7.3 Zadania w sferze sportu

1. zwiększenie aktywności ruchowej dzieci i młodzieży, jako skutecznej formy promocji zdrowia, kształtowania pozytywnych cech osobowości oraz integracji rodziny
2. osiąganie wysokiego stanu zdrowia młodego pokolenia poprzez edukację prozdrowotną
3. zahamowanie negatywnych tendencji w rozwoju biologicznym dzieci i młodzieży, mających związek z niedostatkami aktywności ruchowej, jak również regresu wskaźników sprawności oraz wydolności fizycznej
4. stymulowanie rozwoju fizycznego dzieci i młodzieży poprzez formy aktywności dostosowane do ich poziomu rozwoju fizycznego,
5. poprawienie stopnia powszechności oraz dostępności uczestnictwa w podstawowych obszarach kultury fizycznej
6. zwiększanie ilości czasu poświęcanego problematyce sportu dzieci i młodzieży
7. wspieranie szkolenia dzieci i młodzieży w dyscyplinach sportowych, w których odnotowuje się największe sukcesy w rywalizacji ogólnopolskiej,
8. zapewnienie wysokiego standardu bazy sportowej przeznaczonej dla sportu kwalifikowanego (modernizacja istniejących obiektów, doposażenie w specjalistyczny sprzęt sportowy oraz budowa nowych obiektów),
9. dążenie do zapewnienia uczestnictwa wszystkim grupom osób niepełnosprawnych w aktywnym życiu sportowym, we wszystkich formach zgodnie z zainteresowaniami i możliwościami,
10. rozwój różnorodnych form kształcenia i doskonalenia kadr dla potrzeb kultury fizycznej i sportu osób niepełnosprawnych
11. rozwój wszelkich form promocji aktywności sportowej i rekreacyjnej osób niepełnosprawnych
12. upowszechnianie i rozwijanie rekreacji fizycznej i sportu oraz innych form aktywnego wypoczynku na terenie gminy ze szczególnym uwzględnieniem środowiska wiejskiego
13. stwarzanie utalentowanej sportowo młodzieży możliwości osiągnięcia mistrzostwa sportowego
14. działanie na rzecz rozwijania urządzeń i obiektów sportowych na obszarach wiejskich,
15. dążenie do wychowania zdrowego, młodego pokolenia wsi począwszy od pierwszych klas szkoły podstawowej

16. zacieśnianie współpracy ze związkami sportowymi, która dzięki ich pomocy przyczyni się do wzrostu poziomu sportu, szczególnie wśród dzieci i młodzieży
17. wspieranie realizacji imprez masowych, o ugruntowanej tradycji
18. upowszechnianie aktywności ruchowej i zdrowego stylu życia w środowiskach najmniej zaangażowanych w uprawianie sportu,
19. współdziałanie w realizacji imprez sportowo-rekreacyjnych dla rodzin,
20. tworzenie dobrego wizerunku aktywności sportowej poprzez bezpośrednie zaangażowanie środowiska decydentów i pracowników samorządów lokalnych w udział w imprezach rekreacyjno-sportowych oraz rozgrywkach samorządowych
21. czynne wykorzystanie infrastruktury turystycznej w realizacji imprez sportowo-rekreacyjnych.
22. promowanie sportu poprzez akcje w lokalnej prasie, radiu i telewizji,
23. inspirowanie już istniejących stowarzyszeń kultury fizycznej do rozwijania działalności w zakresie kultury fizycznej i sportu
24. dalsza poprawa wyposażenia szkół w podstawowe obiekty i urządzenia sportowe,
25. prowadzenie akcji edukacyjno – promocyjnych mających na celu zmianę świadomości społeczeństwa co do walorów aktywności fizycznej, uczestnictwa w sporcie, kształtowaniu pro zdrowego trybu życia,
26. modernizacja i rozbudowa obiektów sportowych,
27. wprowadzenie systemu doskonalenia kadr nauczycielsko – trenerskich,
28. szkolenie animatorów sportu młodzieżowego organizujących zajęcia i imprezy sportowo – rekreacyjne dla dzieci i młodzieży,
29. wspieranie rozwoju klas sportowych
30. poprawa warunków sanitarnych na obiektach sportowych
31. promocja różnorodnych systemów spółzawodnictwa sportowego na szczeblu środowiskowym, pozwalającym na spełnienie naturalnych dążeń do rywalizacji
32. stworzyć warunki do powstawania nowych sekcji sportowych, tak aby młodzież miała możliwość wyboru dyscyplin spośród większego wachlarza dyscyplin
33. nawiązać współpracę ze stowarzyszeniami działającymi na rzecz kultury fizycznej i sportu na terenie Polski i za granicą

8. Zarządzanie realizacją programu

Za skuteczną realizację wyżej wymienionych celów odpowiedzialne są poszczególne jednostki działające na terenie gminy na polu edukacji kultury i sportu. Realizacja programu zostanie wsparta działalnością organizacji pozarządowych, jak również wszystkich jednostek i osób bezpośrednio zainteresowanych rozwojem edukacji, kultury i sportu na terenie gminy Radków.

Należy w tym miejscu podkreślić, iż niezbędnym elementem efektywnej realizacji niniejszego programu jest pozyskiwanie podmiotów wspierających merytorycznie i finansowo zaprogramowane działania.

Realizację programu rozwoju trzech w/w dziedzin życia społecznego nadzoruje Burmistrz Miasta i Gminy Radków przy współpracy Komisji Oświaty. Sprawozdania merytoryczne – roczne z wykonania zadań zapisanych w programie na ręce Burmistrza oraz Komisji będą składać poszczególne podmioty realizujące zadania wynikające z programu.

Realizacja zapisów Programu rozwoju edukacji, kultury i sportu na terenie gminy Radków na lata 2005-2015 domaga się stałego monitorowania zjawisk zachodzących w zakresie kultury fizycznej i sportu, edukacji i kultury gminy oraz umiejętnego reagowania koordynującego, w momencie pojawiania się niekorzystnych, w odniesieniu do założonych tendencji zmian.

Monitorowanie i ocena podejmowanych działań odbywać się będzie na następujących płaszczyznach:

- merytorycznej
- terminowości wykonania powierzonych zadań (ocena wykonania, zleconych zadań, dotrzymanie ustalonych terminów zawartych w umowach),
- wypełniania obowiązków w zakresie sprawozdawczości nałożonych poprzez ustawę o finansach publicznych, o pożytku publicznym i o wolontariacie
- zachowania partnerskich zasad współpracy gminy Radków z organizacjami pozarządowymi

Podsumowanie

Każda aktywność człowieka, edukacja, kultura i sport podlega ocenie i pewnemu wartościowaniu. Staje się ono szczególnie ważne wtedy, gdy dotyczy to szczególnie tak istotnych wartości jak zdrowie człowieka, kształcenie czy wartości kulturowe. Wydaje się niemożliwe sformułowanie najbardziej trafnej zasady, która będzie podstawą rozwoju kultury fizycznej i sportu, edukacji i kultury, gdyż w zależności od tego, jak człowiek jest rozumiany i jak będzie on widziany, różnie będą oceniane poszczególne jego wysiłki, dlatego bardzo ważne miejsce w konstrukcji niniejszego opracowania przypisano opiniom i ocenom bezpośrednio z jednostek na co dzień pracujących i rozwiązujących problemy pojawiające się na polu edukacji, kultury i sportu. Zastosowana w pracy metoda analityczno - syntetyczna, pomogła w zaprojektowaniu pewnego obrazu stanu obecnego. W diagnozie przytoczono informacje, opinie, oceny i stanowiska ludzi z podmiotów ankietowanych, którzy odpowiedzialni są za stan rozwoju kultury fizycznej i sportu.

Na zakończenie należy jeszcze raz wyrazić nadzieję, że niniejsze opracowanie będzie wykorzystane w konkretnych działaniach zmierzających do poprawy stanu edukacji, kultury i kultury fizycznej i sportu na terenie gminy. Na podstawie tego dokumentu podejmowane będą kolejne działania i tworzone będą nowe założenia poprawy stanu omówionych w programie dziedzin życia społecznego, szczególnie dzieci i młodzieży, które posłużą pomocą dla jednostek samorządu terytorialnego, stowarzyszeń, związków, klubów sportowych.